

นางจุฑาทิพย์ ลาภวิบูลย์สุข นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ
กองผลิตภัณฑ์อาหารและวัสดุสัมผัสอาหาร

ที่มา <https://pixabay.com/photos/kid-fruit-nose-picking-picnic-6589472/>

โรคอัลไซเมอร์ เป็นโรคที่การทำงานหรือโครงสร้างเนื้อเยื่อของสมองเกิดความเสื่อมถอย โดยมีสาเหตุหนึ่งมาจากโปรตีนชนิดที่เรียกว่า เบตา-อะไมลอยด์ (beta-amyloid) เป็นโปรตีนชนิดที่ไม่ละลายน้ำและมีคุณสมบัติที่สามารถจับกับเซลล์สมองและส่งผลให้เซลล์สมองเสื่อมและฝ่อได้ รวมถึงมีผลต่อความทรงจำในการทำให้การสื่อสารระหว่างเซลล์สมองเสียหายจากการลดลงของสารอะซิติลโคลีน (acetylcholine)

ทีมนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยกรีฟิธของออสเตรเลียได้มีการรายงานความเชื่อมโยงการแคะจมูกกับภาวะสมองเสื่อมและโรคอัลไซเมอร์ โดยตีพิมพ์ไว้ในวารสาร Scientific Reports ซึ่งได้ทำการทดลองในห้องปฏิบัติการในสัตว์ทดลองคือ หนู โดยให้หนูเกิดการติดเชื้อที่ก่อโรคปอดอักเสบหรือปอดบวมในมนุษย์ที่เป็นเชื้อแบคทีเรียชื่อว่า Chlamydia pneumoniae หนูได้รับเชื้อนี้จากการแคะจมูก จนทำให้เยื่อโพรงจมูกด้านในมีความเสียหายและทำให้แบคทีเรียสามารถเข้าสู่สมองได้ผ่านการติดเชื้อที่เส้นประสาทรับกลิ่น ซึ่งเป็นจุดที่เชื่อมต่อระหว่างโพรงจมูกและสมอง นอกจากนี้ยังมีรายงานก่อนหน้านี้ที่ระบุว่า ผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ระยะท้าย ๆ มักมีการตรวจพบเชื้อแบคทีเรียชนิดนี้

อยู่ในสมอง และยังพบการสะสมของโปรตีนเบตา-อะไมลอยด์ที่เกิดจากปฏิกิริยาของการติดเชื้อที่เป็นสาเหตุหนึ่งของโรคอัลไซเมอร์

หลักฐานงานวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นว่า การทดลองในหนูพบโปรตีนเบตา-อะไมลอยด์ในสมองของหนูที่มีการติดเชื้อ และสามารถแสดงพยาธิสภาพและอาการของโรคอัลไซเมอร์ได้ในเวลาเพียง 24 - 72 ชั่วโมงเท่านั้น ซึ่งเป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่า การติดเชื้อในโพรงจมูกได้แพร่กระจายไปในสมอง โดยนักวิจัยเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะเกิดเช่นเดียวกันนี้ในมนุษย์ ถึงแม้จะไม่ได้ทำการทดลองในมนุษย์ก็ตาม โดยมีการสรุปว่า ภาวะสมองเสื่อมและโรคอัลไซเมอร์มีความเสี่ยงที่ไม่ได้เกิดจากความชราเท่านั้น แต่มีปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น การติดเชื้อไวรัสและแบคทีเรีย ดังนั้นควรหลีกเลี่ยงการแคะจมูกเพื่อป้องกันการติดเชื้อต่าง ๆ ทางโพรงจมูกได้

เอกสารอ้างอิง

- เข้าใจอัลไซเมอร์ เมื่อสมองเสื่อมไม่ใช่แค่เรื่องความจำ. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.bumrungrad.com/th/health-blog/september-2018/alzheimer-disease>
- นิสัยชอบแคะจมูก-ถอนขนจมูกเกี่ยวอะไรกับโรคอัลไซเมอร์. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.bbc.com/thai/articles/c887njknpv4o>
- Chacko, A., Delbaz, A., Walkden, H. et al. Chlamydia pneumoniae can infect the central nervous system via the olfactory and trigeminal nerves and contributes to Alzheimer's disease risk. Sci Rep 12, 2759 (2022). <https://doi.org/10.1038/s41598-022-06749-9>